

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **J. H.**, proti žalovanému: **Odvolacímu finančnímu ředitelství**, se sídlem Brno, Masarykova 31, o námitce podjatosti vznesené žalobcem ve věci vedené u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 31 Af 33/2015, proti všem soudcům tohoto soudu,

t a k t o :

Soudci Krajského soudu v Hradci Králové - Mgr. Marie Kocourková, JUDr. Magdalena Ježková, Mgr. Helena Konečná, JUDr. Jan Rutsch, JUDr. Pavel Kumprecht a JUDr. Marcela Sedmíková **n e j s o u** vyloučení z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 31 Af 33/2015.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně (věc byla usnesením ze dne 29. 4. 2015, č. j. 31 Af 22/2015 – 8, postoupena Krajskému soudu v Hradci Králové jako soudu místně příslušnému) se žalobce domáhal zrušení (případně vyslovení nicotnosti) rozhodnutí žalovaného, ze dne 3. 2. 2015, č. j. 1472/15/5100-41451-711055, jímž žalovaný zamítl jeho odvolání proti rozhodnutí Finančního úřadu pro Královéhradecký kraj, Územního pracoviště v Novém Bydžově ze dne 29. 5. 2014, č. j. 1046149/14/2711-24400-603495.

Žalobce v podání ze dne 22. 6. 2015, doručeném krajskému soudu dne 25. 6. 2015, vznesl námitku podjatosti všech soudců krajského soudu „*v aktuálním obsazení*“ s návrhem na jejich vyloučení z projednávání a rozhodnutí dané věci. Uvedl, že projednávaná věc musí být přikázána jinému soudu téhož stupně z důvodu delegace nutné, jinak opět reálně hrozí, že uvedenými soudci bude „*pokračováno v dalším pokořování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování soudů.*“

Všichni soudci úseku správního soudnictví krajského soudu ve vyjádření k námitce podjatosti uvedli, že se necítí být podjatými v souzené věci a není jim ani známa žádná skutečnost, ze které by mohl vyplynout důvod případných pochybností o jejich nepodjatosti.

Námitka podjatosti není důvodná.

Předně je vhodné uvést, že integrální součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Princip nestranného, nezávislého a spravedlivého rozhodování představuje základní pilíř a předpoklad fungování soudní moci a všichni soudci jsou povinni jej ctít a naplňovat.

Odrazem uvedeného principu je ustanovení § 8 odst. 1 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), které uvádí, že soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, *jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

Důvodem vyloučení je tedy jen taková povaha subjektivního vztahu soudce k věci samé, k účastníkům či jejich zástupcům, která je natolik objektivizovatelná, že lze důvodně pochybovat o soudcově nepodjatosti. Při úvahách o vyloučení soudce z důvodů uvedených v ustanovení § 8 s. ř. s., je nicméně nutno postupovat velmi obezřetně, neboť jde o výjimku z ústavní zásady, podle které nesmí být nikdo odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon, a na něj navazující rozvrh práce, určují osobu zákonného soudce (příslušného soudního oddělení, senátu), je tato příslušnost zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci lze proto jen výjimečně a ze závažných důvodů, které mu, alespoň potenciálně, brání rozhodnout v souladu se zákonem, nezaújatě a spravedlivě (srov. usnesení zdejšího soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 – 16; citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z <http://www.nssoud.cz>).

Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. může účastník nebo osoba zúčastněná na řízení namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce. *Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřiblíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.* Oběma podmínkám žalobce dostal. Námitku podjatosti uplatnil včas, a to faxovým podáním ze dne 22. 6. 2015 (doručeným krajskému soudu téhož dne a doplněným jeho originálem, odeslaným dne 24. 6. 2015), navazujícím na sdělení krajského soudu o složení senátu, kterému byla věc přidělena k rozhodnutí, ze dne 1. 6. 2015, č. j. 31 Af 33/2015 – 33 (žalobci doručeno za uplatnění tzv. fikce doručení dle § 24 odst. 1 občanského soudního řádu dne 15. 6. 2015). Námitku také, byť jen stručně, zdůvodnil, neboť uvedl skutečnosti, z nichž podjatost soudců dovozuje. Nejvyšší správní soud se tedy touto námitkou může zabývat věcně.

Nejprve je nutno upozornit, že i přesto, že námitka podjatosti směřovala vůči „*všem soudcům krajského soudu*“, plně postačovalo, pokud se k ní vyjádřili jen ti soudci, kteří se

dle platného rozvrhu práce skutečně mohou na rozhodování věci podílet, tedy soudci správního úseku krajského soudu (ostatní soudci nejsou specializovanými soudci správního soudnictví – viz § 31 odst. 1 s. ř. s.). Přitom, je-li již zřejmé, kterému soudci (soudcům) úseku správního soudnictví krajského soudu věc je či bude přidělena, je účelné zabývat se otázkou podjatosti jiných v úvahu připadajících soudců jen za předpokladu, že u soudců určených pro danou věc rozvrhem práce bude shledán důvod k jejich vyloučení (viz například usnesení zdejšího soudu ze dne 14. 6. 2012, č. j. Nao 44/2012 – 19). V případě, že tomu tak není, tedy že nic nebrání tomu, aby soudci, jimž věc byla přidělena, ji projednali a rozhodli, postrádá zkoumání možné podjatosti dalších soudců daného soudu smysl, neboť není dán důvod ke změně okruhu soudců, kteří mají věc projednat. Podle rozvrhu práce byla dané věc přidělena správnímu senátu 31 (Af), který má rozhodovat ve složení: předsedkyně Mgr. Marie Kocourková a soudci JUDr. Magdalena Ježková, Mgr. Helena Konečná; případně (jako členové zastupujícího senátu 30) JUDr. Jan Rutsch, JUDr. Pavel Kumprecht a JUDr. Marcela Sedmíková. Nejvyšší správní soud se proto nejprve zabýval tím, zda je námitka podjatosti relevantní ve vztahu k těmto soudcům; teprve byla-li by námitka podjatosti shledána důvodnou a byli-li by tito soudci vyloučeni z projednávání a rozhodování věci, přistoupil by Nejvyšší správní soud ke zkoumání podjatosti ostatních soudců (JUDr. Jany Kábrtové a JUDr. Ivony Šubrtové). I při posuzování námitky podjatosti je totiž nutno respektovat zásadu hospodárnosti řízení, která v daném případě velí postupovat tak, aby podjatost jednotlivých soudců byla prověřována jen potud, dokud se nenajde potřebný počet soudců, kteří jsou ve vztahu k věci nepodjatí a kteří tedy ve věci mohou jednat a rozhodovat (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2006, č. j. Nao 32/2005 – 34).

Nestrannost soudce se zkoumá jednak z hlediska subjektivního, jednak z hlediska objektivního, přičemž platí, že pro posouzení je rozhodující hledisko objektivní (okolnosti zakládající pochybnost o soudcově nepodjatosti), avšak podpůrně se přihlíží i k subjektivním hlediskům (osobnímu přesvědčení) účastníků či soudce samotného (obdobně viz usnesení zdejšího soudu ze dne 13. 4. 2010, č. j. Nao 13/2010 - 68).

Subjektivní kritérium vypovídá o postoji soudce ve vztahu ke konkrétnímu případu. V dané věci nicméně z vyjádření soudců úseku správního soudnictví krajského soudu vyplývá, že se v souzené věci za podjaté nepovažují.

Z hlediska objektivního má při posuzování námitky podjatosti v této věci klíčový význam ustanovení § 8 odst. 1 věta třetí, s. ř. s., podle níž *důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech*. Z formulace námitky podjatosti má zdejší soud za to, že žalobce dovozuje podjatost soudců ze způsobu jejich dřívějšího rozhodování, když uvádí: „protože jinak opět reálně brozí, že jimi bude pokračováno v dalším pokračování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování soudů.“ Ve smyslu naposledy citovaného ustanovení ovšem nemůže být podjatost rozhodujících soudců krajského soudu založena čistě jen na ničím nepodloženém pocitu žalobce. Žalobce má nepochybně právo na svůj názor, ten však není podložen žádnými objektivními skutečnostmi, které by jej podporovaly (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2010, č. j. Nao 13/2010 - 68). Z tvrzení žalobce ani ze skutečností, jež lze shledat ze soudního spisu, nevyplynou byt jen náznaky toho, že by zde existoval vztah uvedených soudců

k dané věci a k účastníkům, jenž by dosahoval takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat. Z obsahu spisu rovněž nevyplývá, že by se uvedení soudci podíleli na projednávání nebo rozhodování předmětné věci u příslušného správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení (k vymezení těchto případů viz usnesení zdejšího soudu ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 - 18, publikované pod č. 53/2004 Sb. NSS).

Vzhledem k tomu, že uvedené skutečnosti nemohou být, ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s., důvodem pro vyloučení soudců, přičemž jiné relevantní skutečnosti žalobce neuvádí, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že ve výroku jmenování soudci správního úseku krajského soudu z projednávání a rozhodování ve věci sp. zn. 31 Af 33/2015 vyloučení nejsou. V důsledku tohoto způsobu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu odpadá nutnost rozhodovat o delegaci nutné (§ 9 odst. 1 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. července 2015

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu